

Research Paper

Evaluation of Socio-Economic Performance of Local Management Organizations in Order to Achieve Sustainable Rural Development (Case Study: Villages of Babolsar City)

Mohammad Sheykhan Azizi: Ph.D. Student in Geography and Rural Planning, Department of Geography, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

Hamid Jafari*: Associate Professor of Geography and Rural Planning, Department of Geography, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

Katayon Alizadeh: Associate Professor of Geography and Urban Planning, Department of Geography, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

ARTICLE INFO

Received: 2024/01/14

Accepted: 2024/09/08

PP: 191-198

Use your device to scan and read the article online

Keywords:

Evaluation, Sustainable Rural Development, Rural Management, Rural Areas, Babolsar City.

Abstract

Nearly two decades have passed since the establishment and operation of village administration organizations in the country. These organizations play a significant role in rural development through village management and are responsible for organizing and guiding the rural community and environment. This study aims to evaluate the impact of the economic and social performance of these entities on achieving sustainable development in the rural areas of Babolsar County. The research is applied in terms of its objective and descriptive-analytical in terms of method, with data collected through field surveys using questionnaires and documentary studies. The statistical population includes 58 villages with village administrations, of which 20% (12 villages with a total of 6,234 households) were selected as the sample. According to Cochran's formula, 362 questionnaires were completed by household heads. Based on the characteristics of the statistical population, a stratified sampling method proportional to size was used, where each village represented a stratum and each household head was considered a sample unit. The results of the Wilcoxon test indicate that the median of the economic index (2.91) is below the desired average (3) and the significance level (0.991) is greater than 0.05, suggesting that the economic impact of village administrations on sustainable rural development is not significant. In contrast, the median of the social index (3.38) is above the average (3) and the significance level of the test is less than 0.05, indicating a positive and significant impact of village administrations in the social domain on sustainable rural development. In other words, the social performance of village administrations is evaluated as more effective than their economic performance.

Citation: Sheykhan Azizi, M., Jafari, H., Alizadeh, K. (2024). **Evaluation of Socio-Economic Performance of Local Management Organizations in Order to Achieve Sustainable Rural Development (Case Study: Villages of Babolsar City)**, *Journal of Regional Planning*, 14(54), 191-198

DOI: 10.30495/jzpm.2024.32905.4311

* **Corresponding author:** Hamid Jafari, **Email:** Jafari1421@mshdiau.ac.ir, **Tel:** +989153045830

Extended Abstract

Introduction

Dehyaris, as local administrative bodies, bear numerous responsibilities, including improving the condition of villages and enhancing the quality of life for villagers, which are among their most important tasks. Given the significance of sustainable development and the role of Dehyaris in achieving this goal, assessing their performance can provide valuable insights into the existing challenges and opportunities. In Babolsar County, which is considered one of the more dynamic rural areas in the country, Dehyaris play a significant role in steering developmental processes. This study aims to analyze the performance of Dehyaris in various economic, social, and environmental aspects to gain a better understanding of their impacts on sustainable rural development.

Methodology

This study employs both qualitative and quantitative methods for data collection and analysis. Data were gathered through questionnaires, in-depth interviews with Dehyaris and local officials, as well as field studies. Twelve villages in Babolsar County were selected as the sample for examination. Data analysis was conducted using statistical software, and the results were presented in descriptive and analytical formats.

Results and Discussion

Economic Dimension: In the economic dimension, Dehyaris have played a crucial role in creating job opportunities, developing small and medium-sized industries, and supporting agriculture and livestock. However, economic challenges still persist, including limited financial resources, lack of appropriate facilities for developing rural businesses, and issues related to market access for products. The findings indicate that while Dehyaris have been effective in increasing rural incomes, achieving sustainable economic development requires more comprehensive planning and greater governmental support.

Social Dimension: In the social dimension, Dehyaris have contributed significantly to improving public spaces, enhancing social infrastructure such as schools and healthcare centers, and strengthening social cohesion among villagers. However, challenges such as

youth migration to urban areas, a lack of cultural and recreational facilities, and the absence of coherent programs to strengthen social participation remain as barriers to sustainable social development in these areas. In the discussion and analysis of the results, it was found that the performance of Dehyaris in all three dimensions—economic, social, and environmental—has its strengths and weaknesses. Economically, despite the efforts of Dehyaris to create job opportunities and increase income, the lack of comprehensive programs and financial difficulties has been identified as major obstacles. Socially, Dehyaris have achieved successes in improving infrastructure and enhancing social cohesion, but more programs are needed to strengthen social participation and prevent migration.

Conclusion

Based on the findings, several recommendations have been made to enhance the performance of Dehyaris in the context of sustainable rural development. One of the most important recommendations is the need for increased financial and technical support for Dehyaris. Such support could include allocating more budgetary resources, providing appropriate banking facilities, and creating educational programs for Dehyaris. Additionally, strengthening cooperation between Dehyaris and governmental and non-governmental organizations could improve performance and increase the effectiveness of Dehyaris.

In the social dimension, it is recommended to implement programs aimed at reducing youth migration to cities by creating local job opportunities and increasing cultural and recreational facilities in villages. Furthermore, strengthening social participation and engaging the community through educational and informational programs could improve social quality of life and enhance cohesion in rural communities.

In the environmental dimension, it is advised that Dehyaris develop and implement more programs for the protection of natural resources and combating climate change. These programs could include promoting sustainable agriculture, optimizing water resource management, and providing environmental education to the public.

Overall, the results of this research indicate that Dehyaris, as local administrative bodies, play a significant role in the sustainable rural development of Babolsar County. However, to fully achieve the goals of sustainable development, more comprehensive planning,

increased governmental support, and strengthened public participation are needed. This research can serve as a reference for local planners and policymakers to improve the performance of Dehyaris and realize sustainable rural development.

فصلنامه علمی برنامه ریزی منطقه‌ای

دوره ۱۴ شماره ۵۴، تابستان ۱۴۰۳
شاپا چاپی: ۶۷۳۵ - ۲۲۵۱ - شاپا الکترونیکی: ۷۰۵۱ - ۲۴۲۳
<https://jzpm.marvdasht.iau.ir/>

مقاله پژوهشی

ارزیابی عملکرد اقتصادی - اجتماعی سازمان‌های مدیریت محلی (دهیاری‌ها) در جهت تحقق توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان بابلسر)

محمد شیخیان عزیز: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران
حمید جعفری*: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران
کتایون علیزاده: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران.

چکیده

نزدیک به دو دهه از تأسیس و فعالیت سازمان دهیاری‌ها در کشور می‌گذرد. دهیاری‌ها از طریق مدیریت روستایی در فرایند توسعه روستاها نقش تأثیرگذاری داشته و در واقع وظیفه سازمان‌دهی و هدایت جامعه و محیط روستایی را بر عهده دارند. در این پژوهش تلاش شده است، تأثیر عملکرد اقتصادی - اجتماعی این نهادها در تحقق توسعه پایدار نواحی روستایی شهرستان بابلسر بررسی گردد. پژوهش حاضر به لحاظ هدف، از نوع کاربردی و از حیث روش توصیفی - تحلیلی است که اطلاعات آن به شیوه‌های میدانی از طریق پرسشنامه و مطالعه اسنادی جمع‌آوری شده‌اند. جامعه آماری شامل ۵۸ روستای دارای دهیاری بوده که ۲۰ درصد آنها یعنی ۱۲ روستا با مجموع ۶۲۳۴ خانوار به عنوان نمونه آماری و مطابق فرمول کوکران ۳۶۲ پرسشنامه توسط سرپرستان خانوار تکمیل گردید. با توجه به ویژگی‌های جامعه آماری، روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم بوده که در این روش هر روستا یک طبقه و هر سرپرست خانوار یک واحد نمونه در نظر گرفته شده است. مطابق نتایج پژوهش آزمون ویلکاکسون نشان می‌دهد که میان شاخص اقتصادی (۲،۹۱) کمتر از حد متوسط مورد نظر (۳) است و سطح معناداری (۰،۹۹۱) بیشتر از ۰،۰۵ است، که بیانگر عدم تأثیر اقتصادی معنادار دهیاری‌ها در توسعه پایدار روستاهاست. در مقابل، میان شاخص اجتماعی (۳،۳۸) بالاتر از حد متوسط (۳) است و سطح معناداری آزمون کمتر از ۰،۰۵ است، که نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معنادار دهیاری‌ها در حوزه اجتماعی بر توسعه پایدار روستاها می‌باشد. به عبارت دیگر، عملکرد اجتماعی دهیاری‌ها نسبت به عملکرد اقتصادی آنها مناسب‌تر ارزیابی شده است.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۸
شماره صفحات: ۱۹۸-۱۹۱

از دستگاه خود برای اسکن خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

ارزیابی، توسعه پایدار روستایی، مدیریت روستایی، دهیاری‌ها، شهرستان بابلسر

استناد: شیخیان عزیز، محمد؛ جعفری، حمید و علیزاده، کتایون (۱۴۰۳). ارزیابی عملکرد اقتصادی - اجتماعی سازمان‌های مدیریت محلی (دهیاری‌ها) در جهت تحقق توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان بابلسر)، فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۴ (۵۴)، ۱۹۸-۱۹۱.

DOI: 10.30495/jzpm.2024.32905.4311

مقدمه

در فرآیند توسعه پایدار روستایی، مدیریت به عنوان تنظیم روابط انسان با محیط زیست خود، نقش حیاتی در پیوند نظام‌های اجتماعی، اقتصادی و نظارت‌های بوم‌شناختی ایفا می‌کند. توسعه پایدار در سه بعد اصلی اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی تعریف می‌شود که هر یک از این ابعاد جنبه‌های خاص خود را دارند و اهداف مدیریتی در هر بعد متفاوت است. با این حال، در کشور ما به نقش سازمان‌های غیر دولتی و تشکل‌های خودجوش محلی در مدیریت و برنامه‌ریزی امور روستایی کمتر توجه شده است. عدم استفاده از نیروهای محلی و فقدان رهبری صحیح منجر به از دست رفتن فرصت‌های مشارکت مردمی شده است (Roknoddin Eftekhari et al., 2016:19).

امروزه با تحول در شیوه‌های مدیریتی، سازمان‌های محلی غیر دولتی بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند، زیرا این سازمان‌ها بر پایه حاکمیت مردم بر مردم بنا شده‌اند (Yasouri et al., 2014:20). سازمان محلی به عنوان نهادی عمومی که با استقلال اداری و مالی، خدمات عمومی به مردم ارائه می‌دهد، نقشی مهم در توسعه روستاها ایفا می‌کند (Amini Zare, 2010:33). تأسیس دهیاری‌ها در روستاها نیز به عنوان نقطه عطفی در مدیریت روستایی شناخته می‌شود، زیرا این نهادها با مشارکت مردم و همکاری دستگاه‌های اجرایی، نقش کلیدی در اجرای برنامه‌ها و طرح‌های توسعه روستایی دارند (Hajarian, 2023, 330; Rezvani, 2018:230).

در شهرستان بابلسر، نهاد دهیاری‌ها از سال ۱۳۸۱ فعالیت خود را آغاز کرده و تا سال ۱۳۹۸، تعداد ۵۸ دهیاری در این شهرستان تأسیس شده است. با گذشت بیش از دو دهه از تأسیس این نهاد، ارزیابی عملکرد اقتصادی و اجتماعی دهیاری‌ها در جهت تحقق توسعه پایدار روستایی ضرورت دارد. لذا در این پژوهش به بررسی عملکرد دهیاری‌ها در راستای تحقق توسعه پایدار روستایی پرداخته است. سؤالات اصلی تحقیق شامل بررسی عملکرد اقتصادی و اجتماعی دهیاری‌ها در این زمینه بوده است. فرضیه‌های تحقیق بر این اساس شکل گرفته‌اند که عملکرد اقتصادی دهیاری‌ها تأثیر مثبتی بر توسعه پایدار روستایی در شهرستان بابلسر دارد و اینکه عملکرد اجتماعی دهیاری‌ها نسبت به عملکرد اقتصادی، تأثیر بیشتری بر تحقق این توسعه دارد. با استفاده از داده‌های میدانی و روش‌های تحلیلی، این پژوهش سعی در ارزیابی تأثیرات مختلف عملکرد دهیاری‌ها بر توسعه پایدار روستایی داشته است.

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

موفقیت مدیریت مبتنی بر جامعه محلی بر این است که مشوق‌های کافی برای مدیریت منابع و توسعه پایدار فراهم شود، که موجب حفاظت از منابع و فقرزدایی در سطح محلی می‌شود. مدیریت در توسعه روستایی اهمیت زیادی دارد زیرا برنامه‌ریزی و هماهنگی میان عناصر مختلف مانند سرمایه، نیروی انسانی و منابع طبیعی را بر عهده دارد. انتخاب مدل مناسب مدیریت می‌تواند به دستیابی به توسعه پایدار کمک کند (Azmi et al., 2018:9). مدیریت روستایی به واسطه تقسیمات اداری کشور، به نهادهای مختلفی واگذار شده است که به نوعی متولیان امور روستایی هستند (Badri et al., 2014:210). متولیان امور روستایی با اعمال قدرت مدیریتی خود، می‌توانند اثرات قابل توجهی را بر جوامع روستایی کشور برجای بگذارند. در این میان با توجه به نظام اداری حاکم بر جامعه روستایی نهادهای متولی امور روستایی، که به نوعی تصمیم‌سازان و مجریان اصلی برنامه‌ریزی در جوامع روستایی هستند، می‌توانند تأثیرات قابل توجهی را در حفاظت و یا تخریب محیط‌زیست روستاییان کشور ایفا نمایند (Azizi Behloul, 2023:290; Shafiei Sabet & Salari, 2018, 784).

نظام مدیریت روستایی ایران در طول تاریخ با تغییرات پیچیده‌ای روبه‌رو بوده و کمبود مدیریت کارآمد در روستاها مشکلات زیادی ایجاد کرده است. با وجود نهادهای مانند دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی، مدیریت روستایی هنوز با نگاهی بالا به پایین عمل می‌کند و مشارکت مردم در فرآیندهای برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه به حداقل رسیده است. عدم وجود الگوی مناسب برای مشارکت فعال مردم در مدیریت و برنامه‌ریزی روستایی به وضوح محسوس است (Beheshti & Mohamadzadeh, 2018:12). کشور، بدون در نظر گرفتن نقش و جایگاه مردم، نه تنها در راستای تحقق اصول توسعه پایدار روستایی حرکت نخواهد کرد؛ بلکه همواره به عنوان یک اصل بازدارنده در توسعه پایدار روستایی عمل خواهد کرد و تمامی برنامه‌های توسعه و توسعه پایدار روستایی کشور را بی نتیجه خواهد گذاشت (Rahmani Fazli, 2016:135).

سازمان‌های مدیریت محلی، مانند تعاونی‌های روستایی و مقامات محلی اداره عمومی، نقش حیاتی در دستیابی به توسعه پایدار روستایی با پرداختن به چالش‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی ایفا می‌کنند (Elena, 2023; Svetlana & Ruchkin, 2023; Mari-Isabella & Elena-Marinela 2022). این سازمان‌ها با ترویج مشارکت جامعه، شمول جنسیتی و فرآیندهای برنامه‌ریزی مؤثر، به عملکرد اقتصادی-اجتماعی مناطق روستایی کمک می‌کنند (Riri, 2022). مطالعات بر اهمیت سازمان‌های محلی در بهبود تخصیص شغل، درگیری جامعه و توسعه راه‌حل‌های سفرای بر اساس نیازها و منابع محلی تأکید دارند (Riri, 2022). علاوه بر این، ارزیابی عملکرد این سازمان‌ها برای سنجش اثربخشی ابتکارات توسعه روستایی و اطمینان از اجرای موفقیت‌آمیز استراتژی‌های پایدار ضروری است (Elena, 2023).

مدیریت محلی می‌تواند تغییرات مثبت را هدایت کرده و توسعه پایدار طولانی مدت را در مناطق روستایی ترویج کند (Svetlana & Ruchkin, 2023). با بهره‌گیری از هویت منحصر به فرد تعاونی، اصول سازمانی و مشارکت جامعه، سازمان‌های مدیریت محلی می‌توانند تغییرات مثبت را هدایت کرده و توسعه پایدار طولانی مدت را در مناطق روستایی ترویج کنند (Svetlana & Ruchkin, 2023).

در این قسمت به برخی از آنها مطالعات انجام شده در زمینه موضوع پژوهش اشاره می‌شود: در پژوهشی به اهمیت برنامه‌ریزی، منابع، سرمایه‌گذاری، مشارکت و مدیریت به عنوان پیش‌شرط‌های توسعه روستایی اشاره کردند (Motiei Langroudi, 2013:301). شفیع‌ی ثابت و سالاری (۱۳۹۸) بر تغییرات در برنامه‌ریزی توسعه برای شناخت و پرداختن به اهمیت جایگاه مدیریت محلی در توسعه پایدار روستایی تأکید داشتند و بیان کردند که روش‌های فعلی دستیابی به توسعه پایدار یا نامناسب بوده و یا بسیاری از مردم را در بر نمی‌گیرد (Shafiei & Salari, 2018). در این راستا، سجاسی قیداری و حاجیان (۱۳۹۷) نیاز به آموزش شوراهای دهیاران در زمینه مدیریت محلی و اجرای قواعد آن را به منظور موفقیت در این زمینه مطرح کردند (Sejasi Khedari & Hajian, 2018:302). در سطح بین‌المللی، آلسوپ و کری (۲۰۱۷) اصلاحات قانونی هند در سال ۱۹۹۲ و افزایش نقش سازمان‌های محلی و غیر دولتی در مدیریت منابع و تمرکززدایی را مورد بررسی قرار دادند (Alsop & Kurey, 2017:111).

مواد و روش تحقیق

با توجه به آنکه تحقیق حاضر به ارزیابی عملکرد اقتصادی- اجتماعی سازمان‌های محلی (دهیاری‌ها) در جهت تحقق توسعه پایدار روستایی شهرستان بابل‌سر می‌پردازد لذا به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از حیث روش توصیفی- تحلیلی است که اطلاعات آن به شیوه‌های میدانی (از طریق پرسشنامه محقق ساخته) و مطالعه اسنادی جمع‌آوری شده‌اند.

در پژوهش حاضر «توسعه پایدار روستایی» متغیر وابسته است. همچنین شاخص‌های عملکرد اقتصادی، اجتماعی مدیریت محلی (دهیاری‌ها) متغیر مستقل هستند. از مجموع ۵۸ روستای دارای دهیاری ۲۰ درصد (۱۲ روستا) با مجموع ۶۲۳۴ خانوار به عنوان نمونه آماری انتخاب و طبق فرمول کوکران ۳۶۲ پرسشنامه به شرح جدول (۱) در سطح روستاهای نمونه توزیع و تکمیل گردیدند.

جدول ۱- توزیع فضایی پرسشنامه‌ها در سطح روستاهای نمونه (مستخرج از پژوهش)

ردیف	نام روستا	خانوار	درصد	تعداد
۱	رود بست	۷۲۰	۱۱/۵	۴۲
۲	پایین احمد کلا	۴۲۷	۶/۸	۲۵
۳	روشنندان	۲۸۱	۴/۵	۱۶
۴	سرخدشت	۳۸۳	۶/۱	۲۱
۵	عربخیل	۴۴۵	۷/۱	۲۶
۶	عزیزک	۱۴۳۲	۲۳	۸۳
۷	فولاد کلا	۶۷۷	۱۰/۹	۳۹
۸	سرحمام	۵۳۰	۸/۵	۳۱
۹	مقریکلا	۵۲۶	۸/۴	۳۱
۱۰	بالا احمد کلا	۴۴۲	۷/۱	۲۶
۱۱	درزی محله	۸۱	۱/۳	۵
۱۲	رزکنار	۲۹۰	۴/۷	۱۷
	جمع کل	۶۲۳۴	۱۰۰	۳۶۲

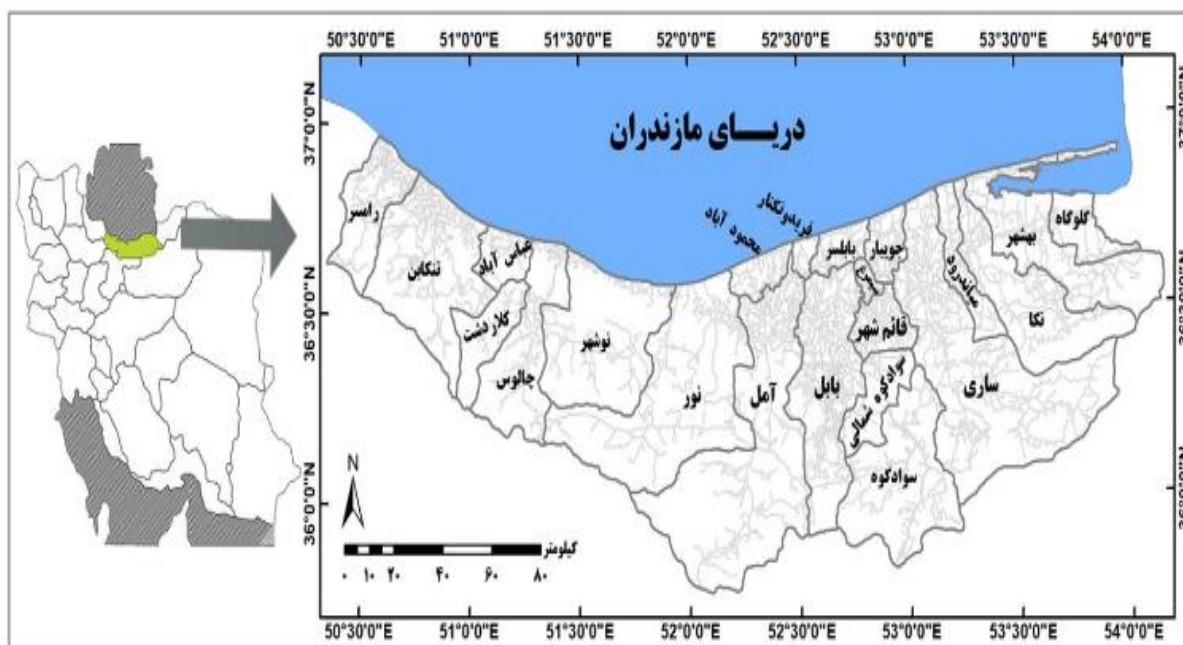
در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی جهت تعیین نرمال بودن متغیرها برای سنجش میزان تاثیر هر کدام از ابعاد اقتصادی و اجتماعی از آزمون نمونه‌ای ویلکاکسون استفاده شده است. همچنین متغیرها از نظر نرمال بودن با کمک آزمون شاپیرو-ویلک بررسی شده‌اند. بر اساس این آزمون دو فرض موجود است: الف) فرض صفر: متغیر مربوطه دارای توزیع نرمال نیست؛ و ب) فرض یک: متغیر مربوطه دارای توزیع نرمال است. نتایج بررسی در جدول (۲) آمده است.

جدول ۲- نتایج بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق (آزمون شاپیرو-ویلک) (مستخرج از پژوهش)

متغیرها	آماره شاپیرو	Sig	وضعیت	نوع آزمون
شاخص‌های اقتصادی	۰/۹۷۹	۰/۰۰۱	نرمال نیست	ناپارامتریک
شاخص‌های اجتماعی	۰/۹۷۶	۰/۰۰۱	نرمال نیست	ناپارامتریک

محدوده مورد مطالعه

نام قدیم بابلسر مشهدسر بوده‌است. عده‌ای بر این عقیده‌اند که قدیمی‌ترین نام، مشهد سبز بوده یعنی مشهدی که سبز است. واژه مشهد به خاطر شهر مشهد کنونی و امامزاده ابراهیم امل و واژه سبز به علت سر سبزی، خرمی و زیبایی منطقه بوده که به مرور زمان به مشهدسر تغییر نام یافت. شهرستان بابلسر در شمال استان مازندران از سمت شمال به دریای خزر، از شرق به شهرستان قائمشهر، از غرب به شهرستان محمود آباد و از جنوب به شهرستان بابل منتهی می‌شود. این شهرستان بر پایه آخرین تقسیمات سیاسی (آمارنامه سال ۱۳۹۵) دارای سه بخش، ۶ دهستان، ۴ شهر و ۶۵ آبادی بوده و مرکز آن شهر بابلسر می‌باشد که در حاشیه جنوبی دریای خزر استقرار یافته است (شکل ۱). شهرستان ۱۳۵۱۹۱ نفر جمعیت دارد که معادل ۴/۱ درصد جمعیت کل استان است. بابلسر با پهنا ۱۳۵۰ هکتار در مصب رودخانه بابلرود در ۵۲ درجه و ۳۹ دقیقه و ۳۰ ثانیه طول شرقی و ۳۶ درجه و ۴۳ دقیقه عرض شمالی قرار دارد.

شکل ۱- موقعیت شهرستان بابلسر در استان مازندران (Idafi & Alizadeh, 2024; 16)

بحث و یافته‌های تحقیق

در این بخش از پژوهش به نتایج داده‌های توصیفی و تحلیلی-استنباطی حاصل از ابزار پژوهش (پرسشنامه) پرداخته شده است. به منظور تحلیل ارزیابی عملکرد اقتصادی - اجتماعی سازمان‌های محلی (دهیاران) در جهت توسعه پایدار روستایی از پرسشنامه استفاده و هر بعد در برگزیده تعدادی گویه بوده که نمره متغیر اصلی از طریق محاسبه میانگین گویه‌ها ایجاد گردید. برای تحلیل تاثیر گویه‌ها از آزمون کای اسکوتر استفاده گردید که در ادامه به تفکیک هر شاخص مورد بررسی قرار می‌گیرد.

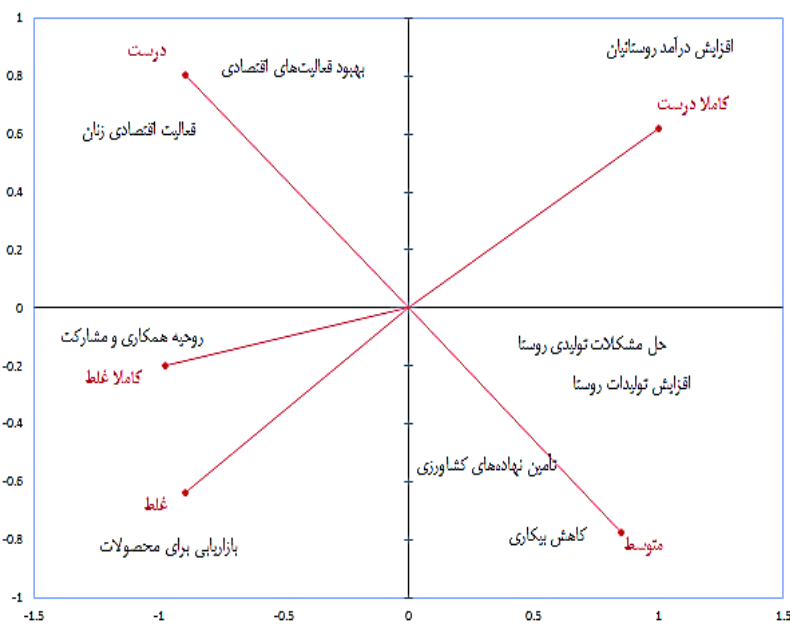
به منظور بررسی عملکرد مدیریت سازمان‌های محلی (دهیاران) بر اساس شاخص‌های اقتصادی، ۱۱ گویه به شرح جدول (۳) طراحی و مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این جدول با توجه به درصد توزیع فراوانی، اولویت پاسخ و میزان معناداری کای اسکوتر در هر یک از گویه‌های شاخص‌های اقتصادی، بیانگر آن است که این شاخص در تمام گویه‌ها معنادار و قابلیت تعمیم به کل جامعه را دارد. از نظر پاسخگویان عملکرد مدیریت سازمان‌های محلی بر اساس شاخص‌های اقتصادی بطور میانگین برابر با ۲/۹۴ که بیانگر عملکرد متوسط مدیریت سازمان‌های محلی (دهیاران) بر اساس شاخص‌های اقتصادی است. همچنین بر اساس مقادیر میانگین‌ها می‌توان بیان نمود که بیشترین میزان عملکرد مدیریت سازمان‌های محلی در بخش اقتصادی در گویه «نقش دهیاران در افزایش درآمد روستائیان» با میانگین ۳/۵۹ و پس از آن به ترتیب گویه‌های «نقش دهیاران در فعالیت اقتصادی زنان» با میانگین ۳/۴۴ و «میزان رضایت از اقدامات اقتصادی دهیاری» با میانگین ۳/۲۹ بوده است.

جدول ۳- بررسی عملکرد اقتصادی سازمان‌های محلی (دهیاران) (مستخرج از پژوهش)

سطح معناداری	مقدار کای اسکوئر	میانگین	گویه
۰/۰۰۱	۶۳/۵	۳/۲۷	بهبود فعالیت‌های اقتصادی روستا
۰/۰۰۱	۶۴/۴	۲/۷۹	کاهش بیکاری در روستا
۰/۰۰۱	۱۷/۹	۳/۱۹	ایجاد روحیه همکاری و مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی
۰/۰۰۱	۶۶/۳	۲/۴۸	افزایش تولیدات روستا
۰/۰۰۱	۵۶/۳	۲/۹۸	تأمین نهاده‌های کشاورزی
۰/۰۰۱	۳۱/۸	۲/۷۰	بازاریابی برای محصولات
۰/۰۰۱	۵۷/۹	۲/۵۰	حل مشکلات تولیدی روستا
۰/۰۰۱	۱۰۸/۱	۳/۵۹	افزایش درآمد روستائیان
۰/۰۰۱	۷۳	۳/۴۴	فعالیت اقتصادی زنان
۰/۰۰۱	۸۸/۹	۳/۲۹	رضایت از اقدامات اقتصادی دهیاری

ماخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹

بر اساس تحلیل انجام شده در حوزه اثر دهیاری‌های بر جنبه‌های اقتصادی روستا، همانطور که در شکل (۲) مشاهده می‌شود، اکثر افراد بر افزایش درآمد روستائیان نظر مساعد داده‌اند. از طرفی روحیه همکاری و مشارکت اقتصادی و همچنین بازاریابی محصولات روستایی مورد توجه کافی نبوده است. همچنین روستائیان در خصوص حل مشکلات تولیدی روستا، افزایش تولیدات روستا، بهبود فعالیت‌های اقتصادی، بیکاری و تأمین نهاده‌های کشاورزی، عملکرد دهیاری‌ها را ناکارآمد می‌دانند.

شکل ۲- تحلیل مولفه‌های اقتصادی پرسشنامه (مستخرج از پژوهش)

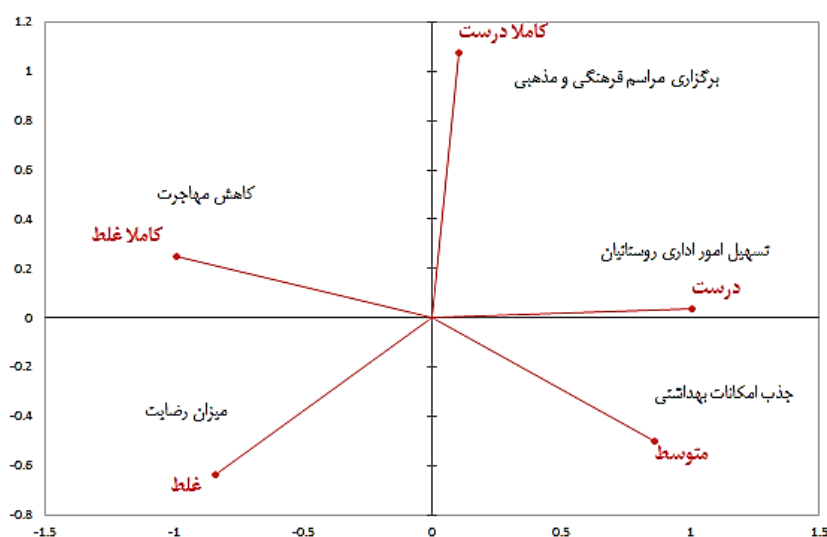
به منظور بررسی عملکرد مدیریت سازمان‌های محلی (دهیاران) بر اساس شاخص‌های اجتماعی، ۵ گویه به شرح جدول (۴) طراحی و مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این جدول با توجه به درصد توزیع فراوانی، اولویت پاسخ و میزان معناداری کای اسکوئر کمتر از ۰/۰۵، بیانگر آن است که این شاخص در تمام گویه‌ها معنادار و قابلیت تعمیم به کل جامعه را دارد. از نظر پاسخگویان میانگین کل برابر با ۳/۴۰ می‌باشد که این مسئله بیانگر عملکرد مناسب مدیریت سازمان‌های محلی (دهیاران) بر اساس شاخص‌های اجتماعی می‌باشد. همچنین براساس مقادیر میانگین‌ها بیشترین میزان عملکرد مدیریت سازمان‌های محلی در بخش اجتماعی در گویه برگزاری مراسم فرهنگی و مذهبی با میانگین ۳/۶۸ و پس از آن گویه‌های «جذب امکانات بهداشتی» با میانگین ۳/۳۳ و «کاهش مهاجرت» با میانگین ۳/۲۴، بوده است.

جدول ۴- بررسی عملکرد اجتماعی سازمان‌های محلی (دهیاران) (مستخرج از پژوهش)

گویه	میانگین	مقدار کای اسکور	سطح معناداری
کاهش مهاجرت	۳/۲۴	۶۵/۷	۰/۰۰۱
برگزاری مراسم فرهنگی و مذهبی	۳/۶۸	۱۰۱/۶	۰/۰۰۱
جذب امکانات بهداشتی	۳/۳۳	۲۲/۳	۰/۰۰۱
تسهیل امور اداری	۳/۰۸	۴۳/۳	۰/۰۰۱
رضایت از اقدامات اجتماعی دهیاری	۳/۲۲	۳۹/۲	۰/۰۰۱

ماخذ: یافته‌های تحقیق

بر اساس تحلیل انجام شده در حوزه اثر دهیاری‌های بر جنبه‌های اجتماعی روستا، به روش تحلیل مولفه‌های اصلی، همانطور که در شکل (۳) مشاهده می‌شود، دهیاری‌ها در برگزاری مراسم مذهبی و فرهنگی در روستاها کاملاً تاثیر مثبت دارند و تا حدودی موجب تسهیل امور اداری روستائیان می‌شوند؛ اما دهیارهای در کاهش مهاجرت و میزان رضایت از زندگی تاثیر مناسی نداشته‌اند.

شکل ۳- تحلیل مولفه‌های اجتماعی پرسشنامه (مستخرج از پژوهش)

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

با توجه به یافته‌های تحقیق در ابعاد اقتصادی و اجتماعی به نتایج زیر رسیده است:
الف) بعد اقتصادی: فرض صفر: عملکرد دهیاری‌ها به لحاظ اقتصادی نقش موثری در توسعه پایدار روستاهای مورد مطالعه نداشته است. فرض مقابل: عملکرد دهیاری‌ها به لحاظ اقتصادی نقش موثری در توسعه پایدار روستاهای مورد مطالعه داشته است.
نتایج آزمون ویلکاکسون یک نمونه‌ای در جدول (۵) آمده است.

جدول ۵- نتایج آزمون ویلکاکسون یک نمونه‌ای شاخص اقتصادی

شاخص	میان	آماره ویلکاکسون	سطح معناداری (P)	نتیجه آماری
اقتصادی	۲/۹۱	۲۸۳۰۵	۰/۹۹۱	رد فرض مقابل

در جدول (۵)، آماره ویلکاکسون برای شاخص اقتصادی برابر با ۲۸۳۰۵ گزارش شده است. همچنین، میان شاخص اقتصادی ۲/۹۱ است که کمتر از حد متوسط مورد نظر (۳) می‌باشد. سطح معناداری آزمون نیز ۰/۹۹۱ است، که بیشتر از سطح معناداری معمول (۰,۰۵) است. تفسیر

این نتایج نشان می‌دهد که میانه شاخص اقتصادی کمتر از حد متوسط مورد انتظار است، که نشان‌دهنده وضعیت اقتصادی پایین‌تر از مقدار مطلوب یا مورد انتظار در روستاها است. از سوی دیگر، با توجه به اینکه سطح معناداری (P) بیشتر از ۰,۰۵ است، نتایج آزمون ویلکاکسون از نظر آماری معنادار نیستند. به عبارتی دیگر، دهیاری‌ها به لحاظ اقتصادی نقش موثری در توسعه پایدار روستاهای مورد مطالعه نداشته‌اند. این نتیجه به معنای آن است که عملکرد اقتصادی دهیاری‌ها در این روستاها نتوانسته است به طور معناداری بهبود یابد و لذا نقش آنها در ارتقای وضعیت اقتصادی روستاها محدود و ناکافی بوده است.

ب) بُعد اجتماعی: فرض صفر: عملکرد دهیاری‌ها به لحاظ اجتماعی نقش موثری در توسعه پایدار روستاهای مورد مطالعه نداشته است. فرض مقابل: عملکرد دهیاری‌ها به لحاظ اجتماعی نقش موثری در توسعه پایدار روستاهای مورد مطالعه داشته است. نتایج آزمون ویلکاکسون یک نمونه‌ای در جدول (۶) آمده است.

جدول ۶: نتایج آزمون ویلکاکسون یک نمونه‌ای شاخص اجتماعی

شاخص	میانه	آماره ویلکاکسون	سطح معناداری (P)	نتیجه آماری
اجتماعی	۳/۳۸	۴۱۲۸۸	۰/۰۰۱	تایید فرض مقابل

یافته‌های جدول (۶) نشان می‌دهد که میانه شاخص اجتماعی (۳/۳۸) بالاتر از حد متوسط (۳) است. با توجه به اینکه سطح معناداری آزمون ویلکاکسون یک نمونه‌ای کمتر از ۰/۰۵ است، می‌توان نتیجه گرفت که دهیاری‌ها به لحاظ اجتماعی نقش موثری در توسعه پایدار روستاهای مورد مطالعه داشته‌اند. نتایج آزمون ویلکاکسون برای شاخص اجتماعی حاکی از این است که عملکرد دهیاری‌ها در حوزه اجتماعی به طور قابل توجهی بر توسعه پایدار روستاها تاثیرگذار بوده است. فرض صفر این پژوهش بیانگر آن است که دهیاری‌ها از نظر اجتماعی تأثیر زیادی بر توسعه پایدار نداشته‌اند، در حالی که فرض مقابل بیانگر تأثیر مثبت آنها است.

برای دستیابی به توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی در مناطق روستایی، چندین اقدام کلیدی باید مد نظر قرار گیرد. اولین اقدام، تأمین بودجه کافی برای اجرای کامل طرح‌های هادی در روستاهاست که می‌تواند به توسعه زیرساخت‌ها و بهبود شرایط زندگی کمک کند. دوم، مشارکت فعال مردم در تمامی مراحل تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، اجرا و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی و زیربنایی بسیار مهم است. این مشارکت موجب می‌شود نیازها و خواسته‌های جامعه محلی بهتر شناسایی و تأمین شود و پروژه‌ها با حمایت مردم به طور مؤثر اجرا شوند. سوم، نظارت دقیق بر فرآیند ساخت و ساز واحدهای مسکونی جدید، رعایت ضوابط مقاوم‌سازی، و ارزیابی اینه موجود جهت بازسازی و نوسازی ضروری است تا ایمنی و مقاومت ساختمان‌ها تضمین شود و خطرات ناشی از بلایای طبیعی کاهش یابد. چهارم، تأمین ثبات شغلی برای دهیاران به عنوان یک روش برای افزایش انگیزه آنها بسیار اهمیت دارد. با احساس امنیت شغلی، دهیاران می‌توانند وظایف خود را با انگیزه و توان بیشتری انجام دهند. پنجم، جلوگیری از موازی‌کاری و تعیین دقیق وظایف دستگاه‌های اجرایی در برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه روستایی باید به طور جدی پیگیری شود تا کارایی و هماهنگی بین دستگاه‌های مختلف افزایش یابد و از اتلاف منابع جلوگیری شود. در نهایت، بازاریابی برای تولیدات زنان روستایی توسط دولت به منظور افزایش رفاه خانوارها و توانمندسازی زنان و ارتقای جایگاه آنها در جامعه، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

References

- Alsop, R., & Kurey, B. (2017). Local organizations in decentralized development: Their functions and performance in India. The World Bank. Washington, DC.
- Amini Zare, R. (2010). Rural employment creation. Dehriariha Magazine, 6th year(30). [in Persian].
- Annissa, A., Eccles, R., Edmondson, A., & Zuzul, T. (2011). Sustainable cities: Oxymoron or the shape of the future? SSRN Electronic Journal. Available at <http://ssrn.com/abstract=1726484>
- Azmi, I., Imani, B., & Nosrati, F. (2018). Current situation and obstacles facing rural management in Iran (case study: Gorganroud section of Talesh city). Geographical Quarterly of the Land, 8(32) https://journals.srbiau.ac.ir/article_5314.html?lang=en. [in Persian].
- Azizi Behlloomi, H., Anvari, M. R., & Reza Zadeh, M. (2023). Examining factors and strategies for improving sustainable revenue generation of village councils in rural areas (Case study: Sarbishesh region). *Quarterly Journal of Regional Planning*, 13(52), 287-304. <https://doi.org/10.30495/jzpm.2021.28873.3967>. [in Persian].

6. Badri, S. A., & Nemati, M. (2014). Evaluation of the functional role of the new rural management system: A comparative comparison of active rural cooperatives in small and large villages (case study of Golestan province). *Geographical Research Quarterly*, 59. [in Persian].
7. Beheshti, M. B., & Mohamadzadeh, P. (2018). Structural changes and income inequality in Iran's provinces. *Journal of Management System*, 8(30), 1-14. [in Persian].
8. Elena, I., & Kostyukova, I. (2023). On the assessment of socio-economic development of rural areas on the basis of living standards. *Izvestiya Timiryazev Agricultural Academy*. <https://doi.org/10.26897/0021-342x-2023-1-114-129>
9. Elliott, J. (2006). *An introduction to sustainable development*. Routledge Publication. (3rd ed.). London.
10. Hajarian, A. (2023). Structural analysis of modern management (village councils) in rural development: A case study of Baran-e Jonoubi district. *Quarterly Journal of Regional Planning*, 13(52), 319-332. <https://doi.org/10.30495/jzpm.2022.27616.3867>, [in Persian].
11. Lotfi, S., & Alizadeh, T. (2024). Assessment and comparison of ecological footprint and biocapacity in districts of Mazandaran province. *Journal of Geography and Development*, 22(76), 1-32. <https://doi.org/10.22111/gdj.2024.46616.3571>, [in Persian].
12. Mari-Isabella, S., & Elena-Marinela, C. (2022). Sustainable rural development: An assessment of citizens' perception regarding the role of the planning framework within the Romanian local communities. *Technium Social Sciences Journal*. <https://doi.org/10.47577/tssj.v35i1.7351>
13. Motiei Langroudi, H. (2013). *Rural planning with an emphasis on Iran*. Mashhad Academic Jihad Publications. [in Persian].
14. Rahmani Fazli, A. R., Rahmani, B., & Rahmat Leh Alipurian. (2016). Analysis of the position of rural management based on the good governance approach in sustainable rural development (case study: comparison of central part of Kohdasht and Lavasanat part). *Journal of Rural Research and Planning*, 6(1). <https://civilica.com/doc/663976>. [in Persian].
15. Rezvani, M. R. (2018). *Rural development planning in Iran*. Qoms Publishing. <https://www.gisoom.com/book/۱۶۵۰۵۸۱> [in Persian].
16. Riri, A. (2022). Gender and local organizations toward sustainable rural development. *Equilibrium: Jurnal Pendidikan*. <https://doi.org/10.26618/equilibrium.v10i2.7464>.
17. Roknoddin Eftekhari, A. R., Sejasi Khedari, H. E., & Ainali, J. (2016). A new approach to rural management with an emphasis on influential institutions. *Village and Development Magazine*, 10(2).
18. Sejasi Khedari, H., & Hajian, N. (2017). Evaluation of local management in rural areas with favorable governance indicators: Case example of villages in Chenaran County. *Scientific-Research Quarterly of Golestan University*, 8(28), Summer 2017. [in Persian].
19. Shafiei sabet, N., & Salari, A. (2018). Challenges of rural management for the sustainable development of rural Iran. In *The 4th Congress of the Geographical Society of Iran*. <https://civilica.com/doc/876534>, [in Persian].
20. Svetlana, G., & Ruchkin, A. (2023). The role of cooperatives in the sustainable development of rural areas. *Agrarnaya Nauka*. <https://doi.org/10.32634/0869-8155-2023-371-6-131-138>
21. Yasouri M, Javan F. Analysis of Limitation in Rural Economy Diversification Case: Upper Ashkevar in Rudsar County. *serd* 2015; 4 (13) :19-37 Doi: 10.18869/acadpub.serd.4.13.19 [in Persian].